

Alžír

Alžírská demokratická a lidová republika

Rozloha: 2 381 741 km²

Počet obyvatel: 29,6 milionu

Hlavní město: Alžír (3,7 milionu obyvatel)

Úřední řeč: arabština

Další užívaný jazyk: francouzština

Náboženství: sunnitský islám (99%)

Náboženské minority: katolíci, protestanti, židé, část berberů
vyznává marabutismus

Měna: Alžírský dinár (DZD)= 100 centimů

Významná města: Oran, Constantine, Annaba, Sétif, Batna,
Sidi bel-Abbés, Blida

Členství v některých mezinárodních organizacích: OSN, OAJ,
Arabská liga, OPEC

Obyvatelstvo tvoří: Arabové (asi 70%) a Berbeři (asi 30%),
minority tvoří černí Afričané (na jihu) a Evropané (Francouzi)

Alžír je druhá největší země Afriky.

Severní území pokrývá pohoří Atlas.

V jižní části zasahuje největší poušť světa Sahara (zabírá asi
4/5 země, srážky na Sahaře téměř neexistují)

Život se udržuje v oázách okolo artézských studnic.

HISTORIE

- Prvními osadníky na alžírském území byli Peršané.
- Země se stala součástí Římské a Byzantské říše, hornaté oblasti na jihu ovládaly divoké berberské kmeny.
- V 7.st. území získali Arabové, ale Berbery ovládané území se jim nepodařilo podmanit.
- Alžírsko se snažili dobýt Španělé, ale zemi nakonec získala Osmanská říše v r. 1518.
- V r. 1830 získala zemi Francie, která ji prohlásila za kolonii.
- Formální připojení Alžírka k Francii 1834.
- Po 2. světové válce vzhlížel alžírský lid s nadějami na mír. V zemi byl hlad, epidemie tyfu.
- 8.5. 1945 dochází v mnoha městech k živelnému povstání. Bylo potlačeno.
- Odpor Alžířanů proti kolonizaci vyvrcholil v roce 1954, kdy vypukla válka alžírských nacionalistů s Francií.
- V lednu 1955 se stává generálním guvernérem Alžírka Jacques Soustelle, který se snaží vznést rozklad mezi povstalce.
- Boje skončily v roce 1962, kdy se Alžírsko definitivně osamostatnilo.
- V roce 1991 po volbách se k moci dostali islámští fundamentalisté.
- Armáda vzala do vlastních rukou moc.
- Po státním převratu nastaly krušné časy, protože islámští fundamentalisté začali s teroristickými útoky proti představitelům státní správy, cizincům i civilnímu obyvatelstvu.
- Zemřelo na sto tisíc lidí.
- V roce 1999 se situace začala uklidňovat, do čela státu byl zvolen umírněný politik Abdalazíz Buteflika, který vyhlásil politiku národního usmíření.
- V rámci plnění tohoto programu se rozpadla i ozbrojená frakce Islámské osvobozené armády, lokálně ale konflikty pokračují až do současnosti.

PŘEHLED DYNASTIÍ

CHALÍFOVÉ

661-750 – Umajjovci

750-1258 – Abbásovci

Západní Alžír

EMÍŘI

Dynastie Rustamovců

777-784 – Abdurrahmán Ibn Rustam

784-823 – AbdulvaHHáb

823-868 – Abû Sa`id

868 Abû al-Jakzán

894-897 – Abû Hátim

897-901 – Ja`kúb Ibn Aflah

901-907 – Abû Hátim

907-909 – Ja`kúb Ibn Aflah

10.-11. století – vláda berberských kmenů

1075-1145 – AlmoRávidé

1145-1236 – Almohadé

1239-1554 – Abdulváddovci

1554-1830 – nadvláda Osmanské říše

1830-1962 – francouzská nadvláda

Východní Alžír

800-909 – Aghlabovci

909-971 – Fátimovci

971-1018 – Zíríovci

1052-1236 – Almohadé

1229-1554 – Hafsovcí

1554-1830 – nadvláda Osmanské říše

1830-1962 – francouzská nadvláda

PREZIDENTI

1962-1965 – Ahmad Ben Bella

1965-1978 – Huari Bumedién

1979-1992 – Šadlí Benžedíd

1992-1994 – kolektivní hlavou státu Nejvyšší státní rada

1994-1999 – Lamín Ziruál

od 1999 Abdelazíz Buteflika

Francie – období IV. republiky – 1947-1958

- 13.10. 1946 v referendu schválena ústava.
- 10.11. 1946 proběhly volby, které přinesly úspěch komunistické straně, demokratické síly ztrácejí vliv, vláda byla vytvořena pouze ze socialistů.
- Zahájení války v Indočíně (1946-1954)
- 16.1. 1947 zvolen prezidentem V. Auriol, předseda vlády P. Ramadier.
- Reakční síly, které nesouhlasily s politickou situací, zaměřily svou pozornost na kolonie, kde chtěly obnovit pozice francouzského imperialismu, využít toho k rozbití vládní koalice a k oslabení demokratických sil, vytlačit hlavně komunisty z politického života. Pomocníka našli v podobě Marshallova plánu, vyhlášeného na jaře 1947. Francie by získala tuto pomoc, jen když odstraní komunisty.
- Reakční síly chtěly využít teroru na Madagaskaru a války v Indočíně ke kritice komunistů.
- Ramadier nakonec označil chování komunistů za porušení vládní solidarity a dosáhl jejich vyloučení v květnu 1947.
- Do popředí se začíná dostávat generál de Gaulle, jeho cílem byl autoritativní režim opírající se o rozsáhlé pravomoci prezidenta, s omezenými právy parlamentu a vládou, jež by plnila příkazy šéfa státu. Zatím se mu nepodařilo své názory uplatnit.
- Francie se přiklonila k americké koncepci. Francouzská okupační zóna se připojila k anglo-americké. Vznikaly plány na znovuvyzbrojení Německa a obnovu útočné armády. USA chtělo vytvořit v Evropě vojenský blok pod americkým vedením k posílení kapitalismu proti socialistickým myšlenkám a vytvořit vojenské nástupiště pro eventuální válku se Sovětským svazem.
- Plán na vytvoření Evropského obranného společenství = EOS, i se začleněním Německa.
- Atlantický pakt – 4.4. 1949 (zakládající člen i Francie).
- Nespokojenost francouzského národa: uvědomoval si nebezpečí vládní politiky podporující vyzbrojení západního Německa pod hlavičkou EOS, lid měl dost války v Indočíně.
- 20.7. 1954 – nová vláda v čele s P. Mendés-Francem podepsala příměří a ukončila válku v Indočíně.
- 30.8. 1954 – odmítnutí francouzské vlády vůbec jednat o EOS.
- 1.1. 1954 – vypuklo povstání muslimského obyvatelstva v Alžíru.
- Nespokojenost francouzského obyvatelstva s novým válečným ohniskem.
- 2.1. 1956 – volby ve Francii, zvítězily levicové síly.

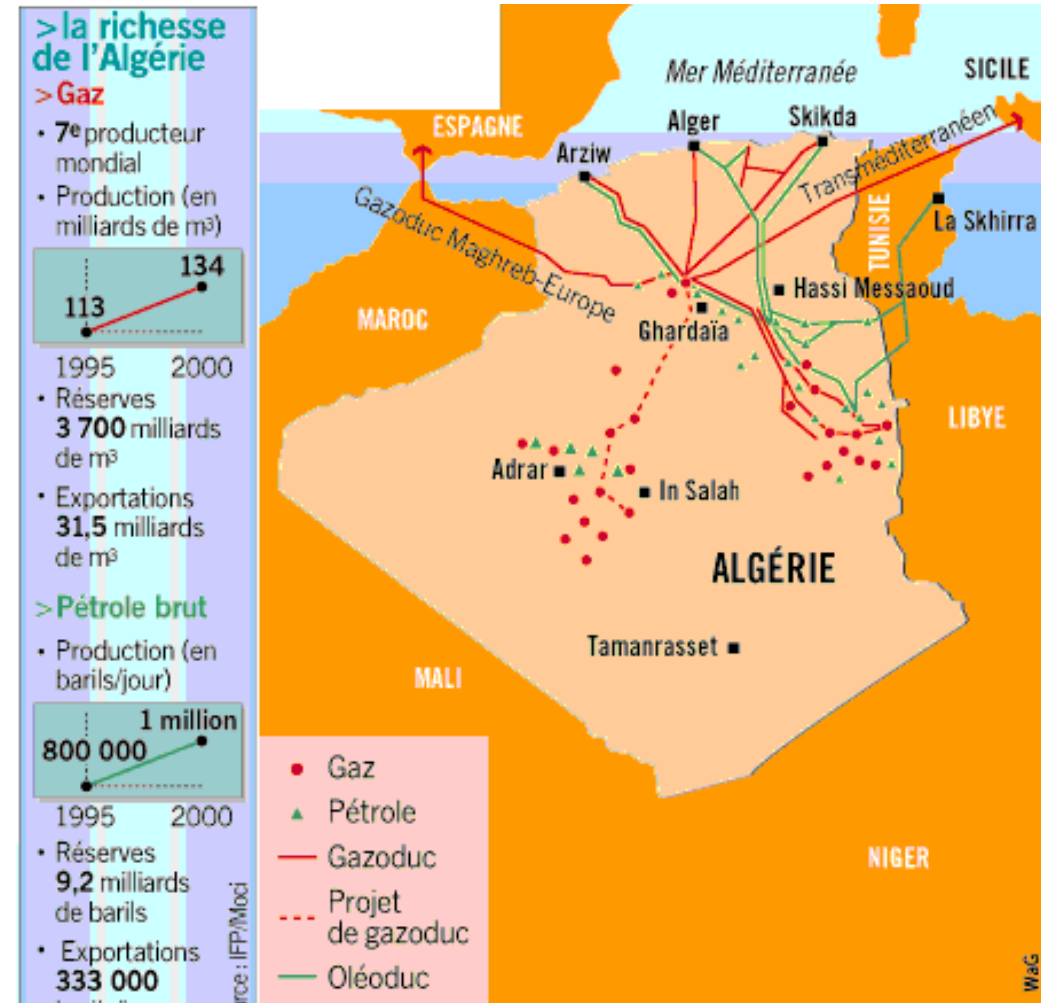
VÁLKA V ALŽÍRU

Důvody vzniku války:

- Po 2. světové válce se Alžířané těšili na mír (pomáhali Francouzům proti fašismu).
- Vykořisťování domorodého muslimského obyvatelstva dosahovala neuvěřitelných rozměrů.
- Hlad a bída v Alžíru.
- Francie se nechtěla vzdát Alžírsku, je to jedna z nejbohatších kolonií a hodnota rostla, na Sahaře postupně ověřováno nerostné bohatství (vydatné zdroje nafty), je to nejstarší a nejbližší francouzská kolonie, 1/10 obyvatelstva tvořili Francouzi, kteří se tam usadili. Francie chtěla chránit jejich majetek (tvořili nejbohatší složku alžírského obyvatelstva).
- U Alžířanů rostla touha po svobodě, národně silné osvobozené hnutí sílilo, do boje se nakonec zapojily všechny složky obyvatelstva. S partizánským hnutím se jen těžko francouzská armáda potýkala.

Válka:

- květen 1958 – reakční armády vyvolaly v Alžíru puč, tlačili na vládu v Paříži, chtěli vytvořit novou vládu, využili vládní krize v Paříži
- Ve Francii hrozila občanská válka, de Gaulle se stává ministerským předsedou.
- 1.11. 1954 se uskutečňuje prvních 30 útoků, Francie chce povstání v Alžíru hned potlačit. Proti povstalcům Francie posílá dvě divize, letectvo a výsadkáře. Vysídlují celé oblasti.
- Počátkem roku 1955 Francouzi deportují 6 000 venkovských obyvatel z pěti vesnic, které pak srovnávají se zemí.
- Ledem 1955 – guvernér Alžírsko Jacques Soustelle se snaží rozkládat povstalce, činí kroky proti nezaměstnanosti, chce vytvořit vrstvu alžírské elity, ale zasahuje tvrdě proti partyzánům.
- Národně osvobozenecký boj se rozrůstá po celé zemi.
- Srpen 1956 – se koná porada 250 velitelů fronty národního osvobození. Dochází k vytvoření Národní rady alžírské revoluce, skládající se ze 17 členů a 17 kandidátů. Je zefektivněna řídicí a koordinační činnost, propracována postupná přeměna partyzánské formy armády v armádu pravidelnou.
- V roce 1957 Francie učinila pokus izolovat povstalce zvenčí. Podél celé alžírsko-tuniské hranici byla vybudována Moriceova linie, dlouhá 350 km. Osvobozenecká armáda překážky prolomila.
- 17.9. 1958 je vyhlášena Alžírská republika v čele s Ferhatem Abbasem.

- Konec roku 1958 – nový francouzský velitel generál Chall připravil tzv. Challův plán. Francie už měla v Alžírsku 2/3 svého letectva, 1/2 vojenského námořnictva. Používá výsadky, vrtulníky, dělostřelectvo a bombardování.
- Challův plán není splněn ani v roce 1959, ani v roce 1960. Vláda je nakonec donucena přistoupit k jednání.
- 16.9.1959 – de Gaulle vystupuje s projevem, v němž přiznává alžírskému lidu právo na sebeuvědomění.
- Začátek roku 1961 – obyvatelé Francie se vyjádřili v referendu o schválení sebeurčení pro alžírské obyvatelstvo.
- 18.3. 1962 – dohoda o zastavení palby podepsaná v Evianu. Ukončení osmileté války, nastolení mírových vztahů na základě rovnosti, francouzská vláda uznala nezávislost Alžíru a právo jeho lidu na svobodný vývoj. Alžírská strana souhlasila s jistými výhodami pro Francii v oblasti hospodářské. Francie mohla užívat vojenské základny na alžírském území.
- Z 10 milionů alžírského obyvatelstva bylo zabito přes milion, přes dva miliony Alžířanů bylo násilně vysídleno z domovů.

V. republika

-Příchod generála de Gaulla k moci. Konec 4. francouzské republiky, jejíž charakter de Gaulle od počátku ostře odmítal.

-Vládní propaganda se rozjela na plné obrátky, vychválila de Gaulla jako obnovitele svobody ve Francii v době 2. světové války, jako obhájce její velikosti a záruku proti vnitřním nepokojům a nepořádkům.

-28.9. 1958 – nová ústava – největší pravomoc náleží prezidentovi, parlament se stal orgánem velmi nevýznamným, vláda je parlamentu odpovědná jen formálně, vykonává jen prezidentovy příkazy; úprava vztahů Francie k jejím koloniím (podle britského vzoru vytvoření Společenství), měly na vybranou, stát se autonomní a nebo přímo zámořskými departementy Francie. Většina zvolila první možnost.

-Otevřeně proti ústavě se vyslovil pouze lid Guineje, který si vydobyl samostatnost a nezávislost své země, Guinej nezlomila ani ostrá hospodářská blokáda ze strany Francie. To přivedlo i ostatní členy Společenství, aby si zvolili cestu samostatnosti a nezávislosti.

-Tento ústupek Francie byl důsledek národně osvobozenického hnutí, které se francouzská vláda snažila zadržet a oslabit.

-23. a 30.11. 1958 – parlamentní volby

-21. 12. 1958 – generál de Gaulle se stal prezidentem, jmenoval novou vládu v čele s M. Debré

-Rychlé a úspěšné budování nového režimu.

-Vládní propaganda neustále ukazovala de Gaulla jako zachránce a osvoboditele Francie za 2. světové války a jako politika, který uchránil Francii od občanské války v roce 1958. Byl představován jako někdo, kdo je schopen obnovit slávu a velikost Francie a dát jí významné místo v mezinárodní politice.

-Jaro 1959 – volby – projevuje se nespokojenost obyvatel s dosavadní politikou vlády (de Gaulle byl vydáván jako odpůrce sjednocené Evropy a spolupráce se Západním Německem, ale jeho vláda pokračovala v linii předchozích vlád (a ještě prohloubila spolupráci s NSR).

-Francie se zapojila do budování EHS (Francie, NSR, Belgie, Holandsko a Lucembursko – “společný trh”).

-Leden 1960 – puč v Alžíru – zlikvidován, ale situace v Alžíru řešena nebyla.

-Kladným prvkem v de Gaullově vládě bylo pozvání N.S. Chruščova do Francie 23.3. – 3.4. 1960.

-Francii trápily nejrůznější otázky vnitropolitické i zahraniční, nejdůležitější zůstávala alžírská otázka, sílily také tlaky prostých občanů proti nesmyslnosti války.

-1959 – projev de Gaulla

-1961 – referendum

-jaro 1962 – mezinárodní situace a zostřující se vnitřní politika donutily francouzskou vládu uzavřít se zástupci prozatímní vlády Alžírské republiky dohodu o příměří – 18.3. 1962 – smlouva v Evianu

-Dohody v Evianu znamenaly porážku vládní politiky, de Gaulle vyměnil ministerského předsedu Debrého za ředitele Rothschildovy banky G. Pompidoua.

-22.1. 1963 – podpis smlouvy s NSR, posílení osy Paříž-Bonn.

-V Evropě rostlo napětí.

-Odmítavé stanovisko k přístupu VB do EHS ze strany Francie.

-Ve Francii narůstá nespokojenost a stávky ze stran obyvatelstva.

KOLONIÁLNÍ PANSTVÍ

- Od 17. Století Francie buduje svou koloniální říši.
- Francie se podílela na osidlování amerického kontinentu, první kroky k získání Afriky a velký zájem na dobývání Indie.
- Francie řešila mnoho evropských problémů, postupně kolonie ztrácela: 1763 ztratila Kanadu ve prospěch Velké Británie, v roce 1803 prodal Napoleón Louisianu Spojeným státům americkým.
- Na začátku 19. Století ovládala Francie kromě državy v Indii ostrov St. Pieere-et-Miquelon u kanadského pobřeží, ostrovy Guadeloupe a Martinique v Antilách, Guayanu na pobřeží Jižní Ameriky a ostrov Réunion nedaleko Madagaskaru. Později byly tyto državy všeobecně označovány za "staré kolonie".
- Od počátků 30. let 19. století Francie pronikala do Alžírsku, do Polynésie – obsadili Tahiti, vybudovali nové obchodní stanice na pobřeží Afriky, v Guineji, Senegal, Gabunu a na Madagaskaru.
- V roce 1853 Francie získala Novou Kaledonii, 1857 okupace Senegal, v roce 1858 dokončeno obsazení Alžírsku, 1863 zřízen protektorát v Kambodži, 1895 připojen Laos, 1887 okupováno Pobřeží slonoviny, 1895 dobyt Madagaskar.
- Začátkem 20. století byly z francouzských kolonií v Africe vytvořeny dva celky: 1904 Francouzská západní Afrika (Senegal, Súdán, Mauretánie, Guinej, Horní Volta, Niger, Pobřeží slonoviny a Dahomé) a v roce 1910 Francouzská rovníková Afrika (Gabun, Kongo, Ubangi-Šari a Čad).
- Složitým vývojem procházela francouzská koloniální říše za druhé světové války. Po porážce Francie se snažil de Gaulle získat francouzské kolonie na svou stranu, avšak obratnými manévry se podařilo udržet poslušnost velké většiny kolonií kolaborantské vládě ve Vichy.

-K de Gaullovi se v roce 1940 připojili jen koloniální državy v Indii a Oceánii a krátce nato získal na svou stranu i Francouzskou rovníkovou Afriku.

Nejdůležitější kolonie se k němu odmítly připojit.

-V ústavě ze 4. republiky bylo zakotveno, že Francie bude tvořit společně se zámořskými departementy, které měli tvořit "staré kolonie" a Alžírsko, a zámořskými územími tvořit Francouzskou republiku.

-Válka v Indočíně 1946-1954.

-1.11. 1954 – vypuklo ozbrojené povstání v Alžírsku, které se rozrostlo ve válku.

-Vytvoření autonomních států: 14.10. 1958 Madagaskar, 24.11. 1958

Francouzský Súdán, 25.11. 1958 Senegal, 28.11. 1958 Mauretánie, Gabun, Střední Kongo a Čad, 1.12. 1958 Ubangi-Šari, 4.12. 1958 Pobřeží slonoviny a Dahomé, 11.12. 1958 Horní Volta, 18.12. 1958 Niger.

-Ostatní zámořská území buď již statut zámořských departementů měla, jako Martinique, Guadeloupe, Réunion a Guayana, nebo se pro něj vyslovila. Šlo o menší území, která sama nemohla vytvořit autonomní státy, jako Polynésie, Nová Kaledonie, Francouzské Somálsko, Komory a Saint-Pierre-et-Miquelon.

-Rok 1960 se stal rokem osvobození Afriky.

-I přes neúspěchy si Francie přece jen udržela velký vliv ve svých bývalých koloniích.

-Nejsložitějším problémem francouzské koloniální politiky zůstala nadlouho alžírská otázka. Krvavá koloniální válka, do níž nakonec Francie zapojila půlmilionovou armádu, trvala téměř osm let. Ani nástup de Gaulla v zásadě nic nezměnil.

-18.3. 1962 – v Evianu podepsány dohody o ukončení války a poskytnutí nezávislosti Alžírsku.

nous avons retenu quelqu'un
qui a essaye de barricader
la route principale qui mene
au village

tahar

LITERATURA:

ORT A., ORTOVÁ J., *Francie*, Praha 1964, nakladatelství Politická literatura

ORT A., *Francouzská koloniální politika po 2. světové*, Academia 1968

ORT A., *Vnitropolitický vývoj po 2. světové válce*, 1960, nakladatelství Politická literatura

www.debruar.adam.cz

www.bongobongo.cz

www.algeria.wz.cz

www.libri.cz